

brochure om de verderfelijkheid van deze S.D.A.P.se taktiek aan te tonen. En – wat ook in het vervolg heel belangrijk bleek – wij grepen elke gelegenheid aan om door woord en daad, d.w.z. ook door „steunlijsten” – een toen nog gebruikelijk middel bij stakingen – te bewijzen, dat wij de zogenaamd „onafhankelijke” arbeidersorganisaties, syndicalisten, verenigd in het N.A.S. en in de wandeling door de „moderneren” anarchisten geheten, even goede klassestrijders en socialisten rekenden als wij marxisten, ook al verwierpen zij b.v. de deelneming aan verkiezingen als middel in de klassestrijd.

Voor onze houding gedurende de oorlog bleek dit vooral, deze toenadering tot de syndicalisten, van het grootste belang. En hiermee toon ik u ook het noodzakelijke verband tussen wat ik deed in de aan de oorlog voorafgaande jaren en mijn oorlogsherinneringen. Mijn, onze houding en taktiek gedurende de oorlog was niet anders dan de voortzetting van wat wij in die vijf voorafgaande jaren deden.

Onze toenadering tot de syndicalisten, die juist in die jaren, mede onder de invloed van de Europese arbeidsonrust, weer meer invloed onder de arbeiders buiten Amsterdam kregen – want daar bleven zij in sommige bedrijfstakken b.v. het bouwbedrijf de sterksten – begon reeds een jaar na de stichting van het kleine partijtje. Wij steunden toen de grote staking der bouwvakarbeiders, syndicalisten, in Amsterdam, die door de moderne vakbeweging, sedert 1905 in het N.V.V. verenigd, werd bestreden. Maar het jaar 1911 bood de gelegenheid, ook in Rotterdam, om dat contact, ook persoonlijk, te versterken. En wel tengevolge van de zeeliedenstaking in dat jaar, samengaand met een beweging onder de nog steeds slecht georganiseerde havenarbeiders. Ook hier ter stede deden wij alles, wat mogelijk was met onze zwakke krachten, om deze stakingsbeweging te steunen. En zo kwam ik zelf, als propagandist van de S.D.P., voor het eerst in aanraking met de arbeiders-voormannen dier beweging, met een Sam van den Berg, E. Bouwman en anderen en sprak aan hun zijde op een openbare vergadering.

Deze stakingen van het woelige en hete jaar 1911 – het droogste en heetste jaar tussen haakjes in heel mijn leven – zijn in 't algemeen bijzonder kenmerkend en interessant voor de arbeidersbeweging in de aan 1914 voorafgaande jaren. Maar ik kan er hier